

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinivus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaque omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica Passionis Feria III. Erat autem in proximo dies festus Iudæorum,
Scenopegia. Dixerunt ergo fratres eius ad eum: Transi huc, & vade in
Iudæam. Ioan. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

que hæc vt cerneremus, venit Lux in hunc mundum.

Quid lux est mundi. Et quidem qui sequitur eam, non ambulat in tenebris. Christus enim Pharos & fax mundi est columna ignea, Exod. 13. qui populum suum præiit per mare, ac defertum: affectantesque hostes pernicie obruit.

Sequenda Lux & crux. Magnum orbi factum est & beneficium, & ornamentum, datis duobus luminaribus magnis Ecclesiæ, & cuique animæ: Nimirum dato Iesu, Matreque Iesu. Hæc luminare minus: Ille maius est. *Qui sequitur, non amb. in ten.* Sequi vero est istud: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur.* Ergo Crux est Lux. Luxque ducit & ad, & per tribulationes. Vt pati, fit in luce ambulare. Ergo mundi prosperitas est mera tenebra: ipsa frui, est Christum non sequi.

Peroratio in Lucifugas mundi lucas. IV. Infausta semper habitæ sunt aues noctiuagæ, & lucifuge, vt bubo, vespertilio: arcebatque eas ab sacrificio quondam Deus. Ita mundilucas Deus odit, & vt immundos reiecit.

Esto; sic lux Christi contenta mundo tanquam obscura, humilis, pauperula, patiens, obedienter seruiens; &c. At lux mundi sunt Deo tenebræ. Momentum, quod hic agimus, aperiet continuo discrimen: tunc vociferabuntur illi; *lux non est orta nobis, & soli iustitiæ non illuxit nobis. Nos insensati estimauimus vitam illorum insaniam, &c.* At sera querela nimis.

* *
*

DOMINICA PASSIONIS

Feria III.

Erat autem in proximo dies festus Iudeorum, Scenopægia. Dixerunt ergo fratres eius ad eum: Transi huc, & vade in Iudæam.

Ioan. 7.

ELias, 3. Reg. 17. fugitans honorum, aut læ Iezabelis, ac patriæ: quod nollet in ea clarere miraculo; concessit Sareptam Sidoniorum, obscurum procul oppidulum. Ita hic Iesus linquit Solymam; Galilæam adit, fugitans hominum ac solennitatum.

Quorum occasione nos

- I. De fuga gloria.
- II. De vano fratrum Domini postulato.
- III. De inani gloria mundi, & humilitate Christi.

PARS I.

De fuga gloria.

I. Antisthenes Philosophus, audito se *EA* *ELI* vel ab improbis laudari, exclamabat: *Dij immortales, quidnam malifeci?* Laert. lib. 6. Phocion Dux Atheniensis, (ait Plutarch.) perorant: omnibus dicta eius, gesta que fortia prædicantibus, aiebat vicino: *Me miserum: vereor, ne quod stultum verbum mihi exciderit.* Adeo popularis gloriolæ fugitantes erant viri sapientes.

Quid parigitur Christiano? 1. *Quid habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris?* 1. Cor. 4. 2. Lyctrenses, Act. 14. Paulum Mercurium, Barnabam Iouem appellabant, vt Diis acclamantes, ac sacrificia eis destinantes. Sed hos ille refutans honores ait; *Viri, quid hæc facitis? Et nos mortales sumus similes vobis homines.*

3. Daniel quoque, c. 8. ex felicitate interpretre-

terpretandi somnia, quasi diuinus habebatur: at omnem is honorem ad Deum regerebat; vt qui reuelaret, quæ, cui vellet.

4. S. Martinus Tur. semper è collo gestabat reliquias, & quæ innumera edebat miracula, istis ea adscribat. *Sur. rom. 6. in vita.*

5. Elifæus, 4. Regum 4. vt excitandi ab se pueri famam & gloriam excluderet; solum ad solum sese excluderat; nec testem facti, præter Deum, cupiens. Sciebat, quanta pestis esset vana gloria.

Vana damnosa. Figura.

II. Formosa Bethsabea, 2. Reg. 11. quod lauans se nudam Regi forti ostendisset, occasio adulterij, homicidij, malorumque plurium exitit. Ita nudata vulgo bene gestorum venustas dum gloriam, simulatiam quoque excitat miseriam; ad minus inuidiam, fabram malorum. Et saepe illa mariti sui cædendi, id est, Sponsi Iesu, est causa.

2. Dinæ spectata, vulgataq; formæ venus quanta mala peperit? Gen. 34. Ipsi rapitum & constuprationem: fratribus luctum, pudorem, furorem: Sichemitis excidium: patri dolorem ac metum. Ita bona opera nostra cum foras se efferunt, aura rumoris afflanda; rapiuntur à dæmonibus, adulterantur, &c.

Milui gloria capere.

III. Et quid sunt gloriolæ aucupes? Miluorum similes, qui quantumuis altū euolent; terram tamen spectant prædæ auidi. Ita diuina licet opera patrent; intentos tamen ad prædam gloriolæ habēt oculos, immemores huius: 1. Tim. 1. *Soli Deo honor, & gloria.*

Fugienda magis Deo que danda.

Est gloria, qualis vxor Putipharæ; Deo debita soli coniunx. Et, si hæc animum, vt illa Iosephum, sollicitet; vir bonus sic respondeat: *Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis, ignorat, quid habeat in domo sua, nec quicquam est, quod non in mea*

sit potestate; præter te, quæ vxor eius es: quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum? Solum DEO honor. Miseri, qui, quæ pretiosa habent, in ventum portant dispergenda; aut prædonibus rapienda.

Pauones sunt, qui meritorum suorum pennas spectant explicatas; indeque sibi placent. Respective pedes; iam erit, quo plumæ cadant.

Pauones sunt: & o se essent.

Pertinenti ad Plutarchi apologum: Mulus erat, qui corpore suo viso musculofo, valideque compacto, superbire, subsultare, discurrere, fessiores excutere cœpit, ac insolentius lasciuire. Demum se alino natum recordatus, ponebat animos mitior. Pl. 31. *Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus: Quo non intelligunt; omne datum optimum, & omne donum de sursum esse a patre luminum.* Iac. 1. Repetant memores se è luto, ex Ada lapso, descendere: & quo lutum ascendet.

Sunt mali.

Quare, Luc. 11. *Cum feceritis omnia, quæ precepta sunt vobis, dicit: serui inutiles sumus, quod debuimus facere, fecimus.* In exemplum Dominus à fratribus inuitatus ad patriam solennitatem Scenopægiæ; vt & isthuc virtutem ostenderet; publicum declinauit.

PARS II.

De vano fratrum Domini postulato.

Dixerunt ergo fratres eius. Quid? An non fuit Iesus B. Virginis Vnigenitus? Et quidem illa nec virum agnouit; nec iterum à Spiritu S. fuit obumbrata; Virgoq; permansit in æuum. Illa fuit, estq; vt sol, vt Phœnix sola.

Nec primam similem visa est, nec habere sequentem.

Maria mater vnigenitus fuit solus.

Vt sepulcrum Domini nouum fuit in petra, Matth. 27. in quo solus decubuit: talis Deiparæ vterus. Apologus est: Leæ-

Ooooo na;

na; cæteris ipsi dantibus opprobrio animalibus, quod vnum duntaxat catulum eniteretur infœcunda; se fœcunda autem catullire multos, & sapius: his ait; Verum dicitis: Sed quem edo, is Leo est, vestrique vnus Rex omnium. Ita Virgo B.

Qui quomodo fratres Iesu.

Quid igitur Heluidi, iam olim hæretice, Deiparam plurium fingis liberorum matrem? Aut Iosepho prius affingis matrimonium, ex quo filios suscepisset; qui fratres Domini vocarentur? Ioseph virgo Virginis custos, & Christi nutritius fuit, monogamus, non bigamus. Ita nostri tradidere Maiores, ait Hiero. & Chrysostom. homil. 4. in 2. ad Theff. Traditio est, nihil queras amplius. Erant filij Zebedæi ex Maria Salome, Deiparæ sororia nati; & hi idcirco fratres Domini, pro more Iudæorum, dicebantur. Echi ipsum ad miraculi occasionem, in patria edendi, male ambitiosi instigabant. Sicut alibi regni affectabant honores.

Peregrini sumus.

II. Erat festum illud Tabernaculorum percelebre, iustum, Deu. 16. agitari 15. Septembr. in memoriam Israeliticæ peregrinationis per desertum. Id quod & nobis ob oculos versari oportet: Viatores nos esse, ne habere hic ciuitatem permanentem; sed futuram inquirere. Ideoque, vt Horatius ait: Vita summa brevis spes longas inchoare vetat. Sic Paulum id docuit Pfalter 38. Aduena ego sum & peregrinus; sicut omnes patres mei. Hoc ille balsamo humilitatis sceptrum, coronamque vngebat: vnde & gloria ipsi perennat.

Hospitium crudele Mundus.

Crudele hic hospitium est, acida dulcibus mista apponit, soluendum est denique symbolum cum irrecuperabili amissione vitæ; ac multis aternæ etiam. Heu scelerata domus! Non ego tibi inquilinus, sed peregrinus esse velim.

Spretū ab Ethnicis.

Nec ethnici sat tibi fidere quibant. Hinc cuiusdam Philosophi dictum cele-

bratur istud: Agrigentini comedunt, quasi semper morituri: & ædificant, quasi nunquam morituri. 2. Diogenes Cynicus vi bi fuga oderat sic homines moliri ædes & opes hic, quasi victuri semper. Ideo dolium inhabitabat. Quod alius considerans Alex. Magnus, agnoscebat vitæ, mundi, rerumque vanitatem, & ait: Ni Alexander essem, Diogenes esse velim.

II. Sapere hunc diceres; qui tantum pernoctaturus in domo, eam conuestissolido, ret auro aulæisque ac picturis: cum mane primo sit inde abiturus? Tales nos hic sumus: & tanta molimur?

Dicam de mundo, quod Isocrates de Athenis: Urbem esse pulchram ad deambulandum: sed inhabitatum difficilem, ac periculosam: eo quod plerisque Duces suos vel morte multaret, vel exitio.

III. Fratricida Cain primus urbem condidit, Gen. 4. vocauitque nomen eius ex nomine filij sui Henoeh. 2. Nemroth fastuosus, Gen. 11. turris Babel substructor, simul linguarum extitit confusor. Istorum posterii sunt orbis inquilini: At peregrini sunt Adam, Abel, Seth, Noe, Abraham, &c. iusti.

Vixit Adam annos 930. & tamen agebat sine domo, sub dio, pelle tectus, vicitans iis, quæ terra fundebat. At iam quantis vestimur, ac vescimur, ædesque molimur sumitibus? Ac si non infelices essemus peccatores. Sed istis in vmbribus nostri nouitiam ac memoriam obscuramus: Hocque ipsa eafelicitate fumus infeliciores.

Jacob, Genes. 31. in domo Laban auari, idololatæ, iniqui qualis seruebat? quo pretio? Perdius & pernox pastor otium &c. merebatur coniuges, & oues: demum reuertit in patriam: At ita quidam hic degunt, vt prodigus filius in regione longinqua. Quin igitur vtriusque discimus exemplo?

Figura
mundi
parum.

III. Quam Dauidem percutit & vi-
ta; & mundi? P salm. 119. Incolatus meus pro-
longatus est: habitavi cum habitantibus Cedar:
multum incola fuit anima mea. Quare, P sal.
54. Quis dabit mihi pennas sicut columba; &
volabo, & requiescam.

Demodo
degeni in
mundo fi-
gura.

IV. Moyses, Dux sexcentorum mil-
lium armatorum, legauit ad Seon Re-
gem Amorrhæorum: Nu. 21. Liceat nobis
transire per terram tuam: non transibimus per agros,
vineas, nec bibemus aquas ex puteis. Via regia
gradiemur: nec sistemus, donec transuerimus
fines tuos. Ita nos cum mundo peregrini
transigamus, & agamus in eo.

2. Quid voluisse putandus est Deus,
quod annis quadraginta sic circumdu-
xit in deserto Israelitas; vt nunquam ve-
stire se opus haberent? An, vt & nos ha-
bentes victum & vestitum, his contenti simus?
in pari degentes & parsimonia, & sancti-
monia vite?

Exemplū.

3. Ioseph, vir quantus in Aegypto, ab
anno ætatis sexto decimo, quo in eam
venditus aduenit? Ad clauum summæ
rei totius ad sedit gubernator annos qua-
tuor supra nonaginta, mortuus ætatis an-
no 110. Neque tamen liberis emisse, reli-
quissetque possessiones proditur. Præsa-
giebat nimirum exituros olim Aegypto:
esseque volebat peregrinos. Disce ergo:
Exemplo didici sapientiam.

PARS III.

De inani gloria mundi, & humilitate
CHRISTI.

Mundi
suada.

I. **V**ade in Iudeam, & discipuli tui videant
opera, quæ facis: Manifestate mundo.
Hæc fraus Satanæ est; mundique fucus.
Isthanç, inquit, simplicitatem tuam exue:
Publicum ama, inque oculis ac luce ho-
minum viuere consuescito. Polles annis,
ac animis; amici nec deerunt: sanguis
adest nobilis: parati sunt vacuique hono-
res: his natus es: manifestate mundo.

Verumenimvero, An non, Matth. 7. *Inimica
inimici homini domestici eius? An non & fi-
lii parentes sæpe occidunt talia? Et quid
nisi mortis canunt, cuduntque confilia?*
2. Si cauendum sit tibi ab ea, quæ dormit
in sinu tuo: quanto magis ab talibus do-
mesticis?

Domesticus Cain fratrem occidit: *Gen. Sicut &
domestica
hominis.*
4. Ismael Isaacum deprauabat *Gen. 21. E-*
saa barbarus persequabatur Iacobum:
Gen. 28. Iosephum fratres, Gen. 37. Hic
Dominum sui fratres tentant,

II. Quid Dominum tentatis? Nescitis *Tentatur
Matth. 4. Satanam confusum abscessisse? instanter
humilis Ie-
sus.*
Hic est is, qui humilia respicit, & alta à longe
cognoscit. 1. An non, *Exod. 2. Moyses ele-
git abiectus esse in domo Dei, magis quam ha-
bitare in tabernaculis Pharaonis aulicus? I-*
ta & Dominus saturari opprobriis in cru-
ce maluit; quam colludere mundo in
hominum luce. Nec Herodi ad gratiam
dabat miraculum: & popello daret? 2. Is
humilis est Mardocheus *Esth. 5. qui noluit
indui prius, quam Aman, (Satan,) Iudæo-
rum proscriptor, esset damnatus ac su-
spensus. 3. Est Dauid: 1. Regum 17. nolens
indui regis ante, quam tirauisset Golia-
tam. 4. Is in Regem constituendus à tur-
ba fugit. 5. Is cæco reluminato præcepit,
nemini diceret. Ioan. 6. Dixit Ioan. 8. Ego
gloriam meam non quero. 6. Ille, vt primum
cruodifixo titulus hic affixus est: Iesus Naza-
renus Rex Iudæorum, continuo, quasi ho-
norum fugitans mundi inclinato capite e-
misit spiritum. Matth. 27.*

An ideo fortassis, *Exod. 19. suam ostē-
surus Moyfi gloriam Deus, Cauete, ait, ne
ascendatis in montem: nec tangatis fines eius.
Omnis namque, qui tetigerit montem, morte
moriatur. Et homo meritorum gloriam
in oculis hominum constituet? Quid e-
rit igitur, quod Pater vester, qui videt in ab-
sccondito, reddet vobis?*

III. Pluribus potuisset, at tribus dum-
taxat

Ooooo 2 taxat

*Christus
seclator
humilita-
tis.*

taxat discipulis suam voluit ostensam transfigurationem Dominus. Sed & hisce interdixit, neu cuiquam dicerent. Magna transfigurationis fuit; at maior hæc humilitatis gloria erat. 9. Nullus dubito, quin idcirco Tantus voluerit tantillus in stabulo nasci, in sceno reclinari: vt cum summa Dei gloria summam iungeret humanæ contemptum gloria. Certate Angeli, pastores, Magi, puerum honorate: is certat honores humilitate superate. Vicisti Iesu istos!

Sed & Baptistam vicisti. Humilitatem ille tuam obtupescebat: sed tua eum altior modestia celo iustitia compescebat, ac erudiebat.

Accedebat vox Patris: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Et hanc quasi fugiens in desertum sese condebat, donec vocis factæ vel fama refrixisset; vel memoria in animis hominum. Et vos adhuc instatis; *Manifesta te mundo?*

Hoc Satanæ est, dare fumos, & captare. 1. Qualis, *Esth. 2.* Assuerus admirando dato conuiuio se quasiuit facere admirabiliorem. 2. Quales Naamano Syro data opes; sed & lepra addita, illis felix, hac in foelix censebatur. Ita Satan ac mundus offert honorum, opumque vim; sed suo fuco; malo tuo.

IV. Quid: quod alij sint fratres Domini meliores; Angeli; Patriarcha? &c. Ideoque & eorum postulatio iustior est illa: *Rorate caeli de super, & nubes pluant iustitiam: aperiatur terra, & germinet Saluatorem. Vt inam disrumperes caelos: &c.* Dicunt *Transi hinc è caelo, vade in Iudæam; manifesta te mundo. Ps. 79.* *Ostende faciem tuam, & saluauerimus.*

Abfolomo fuso, 2. Reg. 19. Rex Iuctu squalebat: cui Ioab Dux: *Ostendisti, hodie, quia non curas de Ducibus tuis, & de seruis tuis. Nunc igitur surge, & procede, & alloquens satis fac seruis tuis. Iuro enim tibi per Dominum,*

quod si non exieris; nec vnus quidem remansurus sit tecum nocte hac. Ita Cœlites olim, Patresque veteres quasi ad Christum, vt exiret caelo in terrâ Homo. Neu dicat mundus cum Pharaone, *Exod. 5.* *Dominum non cognosco, & Israel non dimittam.* Ergo *Manifesta te mundo.* Nam *Deus Israel Deus absconditus es. Isaia. 45.* *Et thesaurus absconditus in agro natura.* Manifesta te, vt inueniã te. *Vendami omnia, pauperibus dabo, vt emam te.*

FERIA IV. POST DOMINICAM
Passionis.

Oues meæ vocem meam audiunt.

Ioan. 10.

Isaac, *Genes. 27.* benedicturus filio, vocem Iacobi, licet habitum ementiti, continuo agnouit. Ita vocem Iesu oues ipsius.

Circa quam nos:

- I. De Verbi Dei efficacia.
- II. De Pastore.
- III. De vocis pastoris audientia.
- IV. De vi auditi Verbi.

P A R S I.

De verbi Dei efficacia.

I. P Yrrhus, Rex Epiri, fatebatur, per Cyneæ eloquentiam plures ad regnum vrbes accessisse, quam armis: idcoque vnus se voci plus debere, quam armis omnium. Ita voce Christi, & Verbi Dei plures ad Deum animæ; quam armis accedere: illi debet augmentum sui Ecclesia, non hisce. *In omnem terram exiuit sonus eorum. Psal. 18.* Non armis orbem subegerunt Apostoli.

Sicut muri Iericho ad tubas sacerdotales clangentes corruerunt; *Iosu. 6.* Quæ gnata valla, ac munitiones validiores sunt corde in peccatis inueterato? Carne animam aggrauante, & captiuam clausamque tenente?